

La Cambra de Comerç presenta l'Informe econòmic del 2022

L'any 2022 Andorra va ser el segon país europeu que més va créixer, amb un PIB real que va superar en un 4,6% el nivell pre pandèmia

La construcció i els serveis –impulsats pel turisme– van ser els motors de l'economia andorrana

El creixement econòmic andorrà serà positiu el 2023, però inferior al de l'any anterior, per l'efecte de la inflació i l'increment dels tipus d'interès

La Cambra insta el Govern a articular una visió clara de país per d'aquí a 20-30 anys, que detalli les fites específiques per a cada àmbit prioritari, amb la voluntat d'assentar les bases d'una evolució diferencial i sostenible del país.

L'entitat remarca la necessitat de reforçar la col·laboració publicoprivada per afrontar els grans reptes d'Andorra, entre els quals hi ha l'aposta per la transició energètica, l'adequació del marc migratori i laboral, la transformació digital, la definició d'una visió compartida del model turístic i, principalment, l'encaix d'Andorra a la Unió Europea, entre altres.

Andorra la Vella, 12 de setembre del 2023. El president de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis (CCIS), Josep Maria Mas, ha presentat avui els resultats de **l'Informe econòmic del 2022** en un acte que ha comptat amb la presència del cap de Govern, Xavier Espot.

L'Informe econòmic de la Cambra, que aquest any arriba a la vint-i-vuitena edició, repassa a fons els esdeveniments econòmics més destacats de l'any 2022, tant a l'entorn exterior com a Andorra, amb un apartat específic per a cadascun dels principals sectors de l'economia, i dona una visió de les perspectives per al 2023.

RESULTATS DE L'INFORME ECONÒMIC DEL 2022

Després d'una caiguda històrica de l'activitat econòmica mundial el 2020 pels efectes de la covid-19, l'esclat de la guerra a Ucraïna el febrer del 2022, va desencadenar una greu crisi energètica i d'aprovisionaments, en un moment en què l'economia estava en plena recuperació. Aquest fet va acabar generant una elevada inflació global i una consegüent

NOTA DE PREMSA

pujada dels tipus d'interès arreu del món, que va comportar una desacceleració de l'activitat econòmica el 2022. Així, el producte interior brut (PIB) mundial va créixer un 3,5% el 2022, cosa que representa una desacceleració molt important respecte al creixement registrat el 2021.

L'economia andorrana va consolidar la recuperació durant l'any 2022, amb un creixement del PIB real, del 8,8%, una taxa cinc dècimes superior a la registrada el 2021. Aquest fort ritme expansiu, equiparable al que es va observar els anys anteriors a la crisi financera, va propiciar que en termes de volum es superés en un 4,6% el nivell de PIB del 2019, previ a la pandèmia.

Comparat amb l'internacional, el dinamisme de l'economia andorrana durant el 2022 va ser notablement més intens que el d'Espanya, França i el del conjunt de la zona euro. De fet, el Principat va ser el segon país europeu que més va créixer, per darrere d'Irlanda.

El creixement econòmic del 2022 el van impulsar tots els grans sectors, tot i que amb diferències significatives. Destaca, en primer lloc, l'elevat dinamisme mostrat per la construcció, i també pels serveis, que van créixer amb molta força, liderats per les activitats vinculades al turisme, mentre que l'aportació de la indústria i del sector primari, va ser més modesta.

En detall, **la construcció**, si bé és cert que va moderar el seu creixement respecte al 2021, va mantenir un ritme d'expansió elevat. Aquesta trajectòria positiva es va concentrar sobretot en el segment de l'habitatge. Per la seva part, la inversió pública en termes agregats –corresponent a Govern i comuns en el seu conjunt– també es va incrementar per segon any consecutiu.

Pel que fa a **la indústria**, la seva evolució va ser moderadament favorable, amb una millora que es va plasmar en un augment del nombre d'assalariats del sector. Igualment, les enquestes de la Cambra recullen un increment de la xifra de negocis, tot i que inferior al de l'any 2021.

Dins dels **serveis**, el bon comportament d'aquest àmbit el van liderar les activitats vinculades al turisme, impulsades en gran mesura per la intensa recuperació del nombre de visitants, que van augmentar el 55%, fins als 8,4 milions. D'aquesta manera, es van superar els registres prepandèmia. Es pot afirmar, doncs, que el turisme va ser el principal motor de l'economia andorrana l'any 2022.

El comerç també va seguir un patró de clara recuperació. L'evolució positiva es va posar de manifest amb l'increment del nombre d'establiments, del nombre d'assalariats i del consum d'energia elèctrica, com també amb un creixement molt intens del volum d'importacions –ara bé, s'ha de tenir en compte que part de l'augment dels fluxos comercials s'explica per la pujada de preus.

NOTA DE PREMSA

En la mateixa línia, **el sector financer** va experimentar un comportament força positiu. En particular, la banca andorrana va tancar l'exercici 2022 amb un creixement dels beneficis agregats de totes les entitats del país del 16,3%, afavorits pel dinamisme econòmic i per la pujada dels tipus d'interès. Aquest increment va anar acompanyat també d'un augment del volum dels recursos gestionats de clients del 3,6%. La millora del marge d'interessos deguda a la pujada dels tipus d'interès va ajudar a elevar la ràtio de rendibilitat dels recursos propis del sector bancari. Alhora, la ràtio de morositat va continuar la tendència a la baixa i es van preservar uns bons nivells de solvència i liquiditat, per sobre de la mitjana dels bancs europeus.

ACTUALITAT ECONÒMICA I PERSPECTIVES

El 2023 serà un any de creixement econòmic feble a escala global. A la zona euro no es descarta un possible retrocés del PIB en la segona meitat de l'any, una reculada condicionada per l'economia alemanya. I pel que fa als nostres veïns, les previsions apunten a un creixement dèbil de l'economia francesa –però descartant la recessió–, mentre que les perspectives per a l'economia espanyola són millors, amb un augment del PIB superior al 2% aquest any.

En aquest context, l'economia andorrana està moderant el creixement durant el 2023 com a resultat de l'afebliment de la conjuntura global i de la normalització del creixement econòmic, un cop s'han recuperat els nivells d'activitat prepanidèmia.

En l'acumulat fins al mes de juliol, el nombre de visitants ha registrat un increment interanual significatiu de prop del 15% i les importacions han augmentat un 8%. En ambdós casos, però, l'avenç ha estat menys intens que el creixement registrat en el mateix període de l'any passat. Dins de les importacions, destaca, a més, la caiguda de les entrades de materials de construcció (en valor) i dels carburants (en litres). Altres indicadors que suggereixen una desacceleració de l'activitat són els descensos interanuals de les matriculacions de turismes i de la demanda d'electricitat.

El progressiu alentiment del creixement econòmic es comença a notar també en una moderació del ritme de creació d'ocupació, si bé dintre d'uns registres que es poden considerar encara molt positius. Així, el nombre d'assalariats ha augmentat el 6,2% interanual fins al maig, un creixement que segueix liderat per l'hoteleria i, en menor mesura, pel comerç. Alhora, el nombre de persones en recerca de treball ha continuat caient fins al juliol.

Igualment, les dades del PIB del primer trimestre del 2023 mostren un bon comportament de l'economia andorrana, però amb un avenç més moderat que en trimestres anteriors.

NOTA DE PREMSA

De cara als propers mesos, una de les principals preocupacions és la pèrdua de dinamisme del consum, per l'impacte sobre la demanda de la inflació i de l'increment dels tipus d'interès, com també per l'afebliment del context exterior. Aquests factors continuaran condicionant la marxa de l'economia andorrana durant la segona meitat del 2023 i en limitaran la capacitat de creixement. Les dificultats per trobar mà d'obra tant de base com qualificada seran un altre element de restricció.

En sentit oposat, la palanca amb una contribució més gran al creixement continuarà sent el turisme. I en positiu, cal tenir present que l'evolució de les economies veïnes –i en particular d'Espanya– continuarà sent un important factor de suport per a Andorra.

Tot plegat, apunta que el creixement econòmic andorrà serà positiu l'any 2023, però inferior al creixement de l'exercici anterior.

VALORACIÓ DE LA CAMBRA I REPTES DE FUTUR

En aquesta conjuntura econòmica relativament favorable, l'economia andorrana també haurà de continuar afrontant desafiaments estructurals al llarg dels propers anys.

El desenvolupament de polítiques que millorin la productivitat i la competitivitat en els àmbits de la digitalització, el capital humà, la innovació i la recerca, la transformació energètica, etc., segueix sent essencial per promoure la modernització de l'economia i alhora per impulsar el creixement econòmic sostenible i la creació d'ocupació a mitjà i llarg termini.

Des de la Cambra s'han destacat deu reptes de país que condicionaran el futur d'Andorra:

1. Visió compartida del model turístic
2. Adaptació del comerç als nous reptes de la globalització
3. Adequació del marc d'immigració i laboral a les necessitats de les empreses i del país
4. Agilització i simplificació administrativa
5. Impuls de programes per a la modernització i l'eficiència de les empreses
6. Sistema fiscal competitiu
7. Transformació digital de l'empresa
8. Economia circular i sostenibilitat
9. Aposta decidida per la transició energètica
10. Encaix d'Andorra amb la UE

1. Visió compartida del model turístic

El sector turístic està sent un gran impulsor del creixement econòmic, i consolida el seu paper clau en el teixit socio-econòmic del país. Per abordar els reptes del model turístic, cal unitat de criteri entre l'àmbit públic i el privat. Alhora, cal compartir una visió estratègica de creixement en termes de volum i qualitat de l'oferta, i també de les experiències que han de fer atractiva la nostra destinació. És en aquesta direcció que s'emmarca la signatura del conveni de col·laboració entre la Cambra i tretze associacions i empreses del sector turístic.

El Consell del Sector Privat de Turisme és fruit d'una iniciativa de debat sobre el futur del sector que ha impulsat la Cambra amb la participació de la Confederació Empresarial Andorrana i totes les associacions i empreses implicades activament en el projecte. Aquest òrgan té la voluntat d'esdevenir un instrument clau de cooperació i consens en l'estratègia i les polítiques públiques de turisme. Des de la unitat i el treball transversal, es pretén fer front amb una actuació conjunta al context global.

A destacar el primer pas realitzat pel Govern i, en concret, pel ministre de Turisme i Comerç, en aquesta col·laboració publicoprivada, d'obrir Andorra Turisme a la participació del sector privat, incorporant la visió de líders empresarials i associatius integrats al Consell del Sector Privat de Turisme.

2. Adaptació del comerç als nous reptes de la globalització

El sector del comerç, malgrat que és un dels sectors que destaquen pel seu creixement durant l'any 2022, afronta una important transformació, com a conseqüència d'un canvi dels hàbits del consumidor. El creixement del comerç electrònic, la pèrdua del valor diferencial del producte, un pes menys important del comerç en la despesa global del turista i un poder adquisitiu més baix del client mitjà, són factors clau que cal tenir en compte en l'activitat del sector. Per atreure el nostre visitant hem de millorar l'experiència de compra i l'omnicanalitat. La botiga física i la web han de ser percebudes com una sola empresa.

Per donar resposta a tots aquests reptes del sector, la Cambra demana activar i implementar amb celeritat el Pla Estratègic de Comerç. En el marc d'aquest pla, la Cambra ha començat a treballar en la creació de l'Observatori del Comerç, avaluant i recollint les principals dades d'activitat comercial i el seu pes específic en l'activitat econòmica general. La finalitat és permetre reflexionar sobre l'evolució i les perspectives del sector.

3. Adequació del marc d'immigració i laboral a les necessitats de les empreses i del país

És important afavorir un marc d'immigració i laboral que permeti l'atracció i la gestió del millor talent, un sistema que aposti per l'estabilitat en el lloc de treball i adaptar-se a les circumstàncies específiques dels sectors d'activitat.

L'elevada manca de personal actual requereix treballar en una estratègia d'immigració que respongui de manera més àgil i efectiva a les necessitats de l'empresa. En aquest sentit, la Cambra proposa un diàleg continu entre les parts implicades (patronals, sindicats, el Govern i la societat en el seu conjunt), ja que és la via per consensuar les accions adequades.

Quant al problema de l'habitatge, cal implementar polítiques que promoguin l'habitatge i l'accés al lloguer. La Cambra valora positivament les accions que ja estan duent a terme les administracions públiques, però s'ha d'establir una estreta col·laboració entre el Govern, els comuns, les empreses, la societat civil i els sectors directament implicats per trobar solucions a mitjà i llarg termini.

Definir quin model de país volem i quanta gent pot viure a Andorra és imprescindible per conèixer les necessitats reals del sector.

4. Agilització i simplificació administrativa

L'Administració ha d'estar més preparada per als reptes d'un món cada cop més dinàmic i canviant. Les empreses necessiten una simplificació administrativa urgent, un escurçament real dels terminis de resposta de l'Administració i més facilitats per crear empreses. L'administració electrònica i la simplificació dels processos administratius són una eina ineludible per ajudar a que l'empresa pugui ser més eficient en la seva operativa diària.

La Cambra destaca que el Govern tingui la voluntat d'adherir-se al Conveni de Kyoto per agilitzar i digitalitzar els tràmits duaners, reduint substancialment el format de paper.

5. Impuls de programes per a la modernització i l'eficiència de les empreses

Un altre dels aspectes a impulsar són els programes per modernitzar i fer més eficients les empreses del país, i també cal respondre als reptes de la propera dècada. Segons la Cambra no hi ha una única solució, però s'han de crear programes específics per a diferents sectors. La formació, l'agilització de tràmits, el suport a pimes i autònoms i els incentius fiscals són alguns mecanismes per estimular el creixement econòmic nacional.

6. Sistema fiscal competitiu

La Cambra recorda que és necessari mantenir un nivell de pressió fiscal competitiu amb el nostre entorn, malgrat la pressió sobre les finances públiques lligades al cost dels programes de suport econòmic i d'estímul de l'activitat.

Per créixer en un entorn global, la pressió fiscal no pot anar més enllà del 25%, i durant el 2022 Andorra va superar aquest llindar. La gestió adequada de la despesa pública implica trobar un equilibri entre la recaptació d'impostos necessària per finançar les funcions governamentals i no imposar una càrrega fiscal excessiva, que pugui tenir conseqüències negatives sobre l'activitat econòmica i el benestar social.

7. Transformació digital de l'empresa

El digital és el present. La digitalització facilita i automatitza els negocis, agilitza els tràmits i obre una sèrie d'opcions inimaginables per a les empreses. Les empreses que no s'hagin digitalitzat en un parell d'anys estaran en inferioritat de condicions i quedaran fora del mercat.

Andorra Digital, amb el suport d'Andorra Business i de la Cambra, va posar en marxa l'any passat el programa de digitalització d'empreses en tres passos: avaluació, assessorament personalitzat i subvencionat, i implementació de solucions digitals, amb un pla de finançament adaptat a cada pas. Aquest programa és una oportunitat d'adequació al canvi per a totes les empreses, independentment de la seva mida.

8. Economia circular i sostenibilitat

L'economia circular i la sostenibilitat són un repte global i també de país. Andorra ha de fomentar l'economia circular creant nous models de negoci basats en la reutilització i la recuperació de materials com una eina fonamental per assolir la sostenibilitat.

Ara bé, s'ha de fer seguint un calendari adaptat a les possibilitats de les empreses. S'hauran d'anar adoptant polítiques i pràctiques sostenibles en totes les àrees de l'economia, de la societat civil i de la vida del ciutadà individual, per garantir un futur pròsper i equitatiu a les generacions actuals i futures.

Per aquest motiu, és fonamental la col·laboració inicial amb el sector empresarial, treballant conjuntament en el marc referencial i d'adaptació als nous paràmetres internacionals.

9. Aposta decidida per la transició energètica

L'energia és un recurs fonamental que impulsa les activitats econòmiques i l'activitat humana en general. Les regulacions i polítiques governamentals en aquest àmbit tenen un impacte directe en la rendibilitat i la viabilitat de les empreses del sector.

La Cambra ha creat una Comissió d'Energia per treballar conjuntament qualsevol mesura que s'hagi de prendre relacionada amb aquest sector i també per fomentar la inversió privada. A més, és necessària una aposta decidida per la transició energètica i impulsar més les energies renovables per reduir la dependència energètica de l'exterior.

10. Encaix d'Andorra amb la UE

Pel que fa a la negociació de l'Acord d'associació amb la Unió Europea que es va iniciar el 2015, tal com manifesta el Govern, la voluntat d'aquest Acord és culminar un procés d'homologació i d'obertura econòmica del país cap a l'exterior.

L'objectiu és accedir al mercat únic i als programes europeus. L'Acord comportarà l'adopció de bona part del cabal comunitari que ha de permetre una diversificació i un desenvolupament equilibrats de l'economia del país.

Segons la Cambra, cal refermar les especificitats del país principalment en matèria de seguretat i d'ordre públic, una condició que és de vital importància per al futur d'Andorra. També és interessant assegurar l'accés al Banc Central Europeu per donar liquiditat a la banca andorrana; l'accés a programes europeus que ajudin a fer més competitives les empreses andorranes –com ara els fons Next Generation–, i que les empreses puguin beneficiar-se d'oportunitats de finançament i cooperació en diversos projectes amb altres països de la Unió Europea.

La diversificació en la innovació ha de ser una oportunitat real de desenvolupament per al teixit empresarial. Finalment, cal incloure en el text de l'Acord que la Unió Europea contribuirà econòmicament en infraestructures de desenclavament i col·laborarà amb els estats veïns amb aquest objectiu.

La delegació de la Cambra que es va desplaçar a Brussel·les el mes de juliol passat va transmetre aquest missatge a les institucions europees i a les delegacions permanents d'Espanya i de França.

Està previst que durant els propers mesos la negociació s'accelerarà, tot i que la Cambra considera que no cal precipitar-se.

NOTA DE PREMSA

La Cambra remarca que per impulsar la transformació d'Andorra i encarar els reptes i les necessitats presents i de futur, cal definir una estratègia de país per d'aquí a 20-30 anys, amb una concreció per d'aquí a cinc anys que acompanyi la potencial signatura de l'Acord d'associació amb la Unió Europea. En aquest sentit, és important establir fites, accions i implementar polítiques per guiar el desenvolupament i el progrés en diferents àrees i amb els consensos transversals més amplis possibles, involucrant-hi la societat civil, el sector privat i altres institucions. La col·laboració i la participació de diversos actors és fonamental perquè qualsevol pla a llarg termini tingui èxit.

Per a més informació:

CAMBRA DE COMERÇ, INDÚSTRIA I SERVEIS D'ANDORRA

Tel. 00376-809292 / 00376-809294

<https://www.ccis.ad/>